

Radicalisering

Jelle van Buuren | Politieke avond Arnhem

17 januari 2024

Universiteit
Leiden

Bij ons leer je de wereld kennen

Outline

1. Wat is de landelijke trend?
2. Hoe zit het met extreem-links?
3. Waar moeten we ons lokaal op focussen en is dat anders dan 5 jaar geleden?
4. Wat zijn goede voorbeelden vanuit andere gemeenten?
5. Hoe gaan andere gemeenten om met teruggekeerde Syrië-gangers waarvan de paspoorten zijn ingenomen en ze dus nu feitelijk stateloos zijn?

Landelijke trends

- Grootste terroristische dreiging: Jihadisme
- Al jarenlang onveranderd
- Sinds ineenstorting Kalifaat is dreiging verminderd, maar nooit verdwenen
- Aanslagen door eenlingen in plaats van netwerken
- Recent dreigingsniveau van drie naar vier: substantieel. Kans op aanslag is reëel
- Internationale netwerken winnen aan kracht – Koranschendingen - Gaza
- Maar: weerbaarheid is sterk – AIVD en politie goed gepositioneerd
- Lokale aanpak goed verankerd – veel ervaring opgedaan - PGA

Landelijke trends

- Dreiging van rechts-extremistisch terrorisme afgelopen jaren toegenomen
- In Nederland aantal aanslagvoorbereidingen in vroeg stadium verstoord
- Geweldsrisico vanuit 'gekende' formaties relatief laag
- Grootste zorgen bij accelerationisme – vooral digitaal fenomeen met zeer jonge jongens
- Relativering: wat zijn de aanslagcapaciteiten van jeugdigen?
- Lokale aanpak ingewikkeld – digitale informatiepositie? Vroegsignalering? Netwerkpartners?

Landelijke trends

- Anti-institutioneel extremisme
- Gewelddadig en niet-gewelddadig
- Geweldsrisico is laag
- Delegitimering van instituties en personen – bedreiging, haatzaaien, intimidatie
- Ondergrond van wantrouwen – en vaak met reden – de democratie werkt niet voor iedereen
- Sub-stroming soevereinen – vooral sociaal-maatschappelijk probleem
- Lokale aanpak in de kinderschoenen – afstemming zorg en veiligheid?

Landelijke trends

- Links-extremisme
- Afgelopen jaren constateerde AIVD en NCTV dat 'links' vooral activistisch is
- Uitzondering: AFA
- Weinig aandacht voor in (wetenschappelijk) onderzoek
- Kentering
- Lokale aanpak in de kinderschoenen – maar waarschijnlijk wel in te passen in bestaande werkwijzen

Landelijke trends

- Vooruitblik - Eclectisch extremisme
- Saladebar ideologieën – cocktail van persoonlijke grieven, ideologische of religieuze fragmenten en – soms – sociaal-psychologische problematiek of psychopathologie
- Digitale milieus vol met geweldsfantasieën – waar later een vaandel bij wordt gezocht
- Moeilijk te lokaliseren en te duiden fenomeen
- Maatschappelijke impact van geweld kan groot zijn, ook zonder politieke/religieuze motieven
- Lokale aanpak in de kinderschoenen – wie is aan zet?
- Vooruitblik – steeds jongere leeftijd & moeilijker zicht op digitale domein te houden

Lokale focus

- Realistische lokale aanpak van radicalisering – veel invloed van nationale en internationale ontwikkelingen
- Vermeng radicaliseringsaanpak niet te veel met bredere aanpak van ‘polarisatie’ of ‘maatschappelijk ongenoegen’ – pas op met het ‘extremisme’-etiket
- Kennisopbouw nieuwe fenomenen en inpassen – waar mogelijk – in bestaande aanpak
- Netwerken en ‘sleutelpersonen’ op orde brengen en houden
- Investeer in digitale kennis – bijvoorbeeld bij jongerenwerk
- Lokaal beleid verschilt, maar ook veel overeenkomsten

Intrekken Nederlanderschap

- 15 definitieve intrekkingen - aansluiten buitenlandse terroristische organisatie
- 29 zaken terrorismeveroordeling – 9 definitief, overige ingetrokken of nog in beroep/bezwaar
- Verwachting is dat aantal verder zal toenemen
- Indien uitzetting niet mogelijk is, wordt veiligheidsdoel niet bereikt – eerder tegenovergesteld
- Geen titel meer voor PGA of anderszins zorg, monitoring en controle
- Inperking vrijheid – verplicht te verblijven in bepaalde stad - meldplicht
- Landelijk Afstemmingsoverleg Vertrek – maar geen vervanging van PGA, geen zorgaanbod, geen beperking van risico's openbare orde of nationale veiligheid
- Patstelling – hete aardappel wordt heen en weer geschoven

Vragenronde

**Universiteit
Leiden**

Bij ons leer je de wereld kennen